

08 noiembrie 2022

08-1/24-2193

Ministerul Justiției al R. Moldova
Mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr.82, MD-2012
E-mail: secretariat@justice.gov.md

Administrației Naționale a Penitenciarelor
Mun. Chișinău, str. N. Titulescu 35, MD-2032
E-mail: anp@anp.gov.md

Penitenciarului nr.3-Leova
or. Leova, str. Cahulului 13, MD-6300
E-mail: p3secretariat@anp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Penitenciarul nr.3 Leova din 12 august 2022¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md.

Anexă: Raportul de vizită pe 24 file.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. ZUBCO
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641 Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare
efectuată la Penitenciarul nr.3-Leova
al Administrației Naționale a Penitenciarelor
la data de 12 august 2022**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

**Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsman), președintele Consiliului;
Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;
Vadim AFTENE, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului.**

PRELIMINARII

La data de 12 august 2022, între orele 10:35–15.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) și șeful Direcției Prevenirii Torturii din cadrul Oficiului Avocatului Poporului, au efectuat o vizită preventivă la Penitenciarul nr.3-Leova (în continuare P-3) din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor (în continuare ANP).

- **Denumirea instituției:** Penitenciarul nr.3-Leova
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** or. Leova, str. Cahulului nr.13
- **Data:** 12 august 2022
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea situației în P3 privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, inclusiv pe durata pandemiei de COVID-19.
 - Monitorizarea situației și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior (04.05.2017)¹.

- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanuntate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

¹ <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/07/Raport-privind-vizita-preventiv%C4%83-efectuat%C4%83-%C3%AEn-Peniteciarul-nr.3-Leova-04.05.2017.pdf?fbclid=IwAR0iVS7tNdqL127-FwsahRwNXQC6Q42vOpJxfI7cfUNHBr2mfZ9c61dWjZM>

- **Numele membrilor echipei de vizită:**

- Vadim Aftene
- Olesea Doronceanu
- Iuliana Curea
- Gheorghe Bosîi
- Ludmila Marandici
- Alexandru Zubco

- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu personalul administrativ al instituției penitenciare (directorul instituției penitenciare, agenți, personal medical, personal pe detenție și reintegrare socială); conversații individuale și de grup cu persoanele condamnate; inspecția încăperilor/spațiilor folosite de persoanele private de libertate; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza rapoartelor de activitate, instrucțiunilor ce reglementează procedurile interne; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor și a funcționalității dispozitivelor. Datele au fost colectate în cadrul vizitei de monitorizare, inclusiv au fost furnizate de către administrația P-3 atât pe parcursul vizitei cât și după încheierea acesteia.

Accesul membrilor *Consiliului* pe teritoriul instituției a fost realizat fără impedimente.

La începutul vizitei membrii echipei au avut o scurtă discuție cu directorul Penitenciarului nr.3-Leova care a oferit informații generale despre instituție, provocările și impedimentele cu care se confruntă personalul, precum și a oferit suport pentru accesul membrilor *Consiliului* pe teritoriul instituției.

Membrii echipei CpPT au avut acces neîngrădit în toate spațiile din cadrul instituției, la toate dosarele și registrele solicitate, au avut posibilitatea de a purta discuții confidențiale private și în grup cu condamnații. Personalul a manifestat deschidere și cooperare.

În cadrul vizitei au fost monitorizate: blocurile de detenție a condamnaților (Blocul/sectorul nr.1-1.2 pentru deținerea condamnaților la tip închis și bucătăria penitenciarului; Blocul/sectorul nr.2-2.1-2.2 pentru deținerea condamnaților la tip închis; Blocul/sectorul nr.3 pentru condamnații din detașamentul de deservire gospodărească; Blocul 4 care este bloc renovat în care se dețin condamnații plasați în carantină, cei ce sunt pe art. 206 Cod de Executare, condamnații plasați în regim inițial și izolatorul disciplinar. De asemenea, au fost examinate camerele de întrevederi de lungă și scurtă durată, biblioteca, blocul alimentară, cabinetele medicale, curțile de plimbare, stadionul de

fotbal, spații destinate ședințelor de judecată online, precum și încăperi pentru personalul instituției.

Consiliul a avut discuții confidențiale cu peste 100 persoane private de libertate (în grup și individuale). Totodată, au fost purtate discuții cu personalul penitenciarului ce activează în serviciile: siguranța și regimul de detenție, medical, reintegrare socială, logistic.

INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

În temeiul Hotărârii de Guvern nr.437 din 15.05.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP), Penitenciarul nr.3-Leova amplasat în orașul Leova, str. Cahulului nr.13, este o instituție subordonată ANP, care are statut de instituție penitenciară de tip închis, în care își ispășesc pedeapsa condamnați maturi de gen masculin.

În instituție există mai multe sectoare distincte de detenție datorită categoriilor de deținuți ce sunt plasați în cadrul instituției.

În acest sens, în penitenciar:

- se dețin condamnații adulți de gen masculin ce execută pedeapsa în sectoare de tip închis;
- se dețin condamnații adulți de gen masculin ce execută pedeapsa în sectoare de tip semiînchis;
- se dețin condamnații adulți de gen masculin încadrați la deservirea penitenciarului în sector de tip semiînchis;
- se dețin condamnați adulți de gen masculin ce execută pedeapsa în sector de tip deschis.

Pe lângă spațiile destinate pentru detenția condamnaților, în interiorul penitenciarului există: spațiul destinat serviciului medical, biserica, o încăpere administrativă destinată activităților desfășurate cu condamnații de către serviciile reintegrare și personalul serviciului siguranță și regim, blocul alimentară, terenul sportiv, spațiul amenajat pentru frizerie și croitorie, etc. Blocul administrativ al instituției include și spațiul în care sunt încăperile destinate întrevederilor de lungă și scurtă durată, precum și punctul de trecere și control.

Nivelul de ocupare. Separarea categoriilor de deținuți.

Plafonul de detenție al Penitenciarului nr.3 este de **366 persoane²**, la momentul vizitei, în instituție fiind deținute **382 persoane**, dintre care (conform datelor oferite de administrația penitenciarului):

Sector /secție	Capacitatea de cazare 1 persoana per 4m ²	Cazați la data de 12.08.2022
Sectorul 1/secția 1(închis)	49	83
Sectorul 1/secția 2(închis)	53	52
Sectorul 2/secția1 (semiînchis)	50	57
Sectorul2/secția2 (deservire gospodăreasca)	29	28
Sectorul 3 (semiînchis)	58	73
Sectorul 4 (carantină, art.206, regim inițial și izolator disciplinar)	126	81
Secția tip deschis	4	4

Membrii Consiliului constată faptul că, din numărul total de condamnați din Penitenciarul nr. 3 Leova, 55,7% se dețin în condiții de suprapopulare. Chiar dacă instituția penitenciară a creat un bloc nou cu 126 de locuri, problema suprapopulării în instituția nominalizată rămâne a fi actuală, iar în multe cazuri efectele adverse ale suprapopulării prezintă un risc mare pentru tratamente inumane sau degradante³. **CpPT atrage atenția administrației penitenciarului la soluționarea problemei suprapopulării, deoarece aceasta are o influență negativă asupra tuturor celorlalte aspecte ale detenției și asupra climatului general din cadrul instituției.**

La momentul vizitei, în penitenciar se dețineau 14 condamnați, care ar fi solicitat asigurarea securității personale (la sineizolare) conform art.206 și 1 condamnat plasat în izolatorul disciplinar (plasați în blocul renovat). **Consiliul a identificat persoane ce se dețin în carantină mai mult timp, decât termenul prevăzut, fiind plasați în aceste condiții mai mult de 3 luni.** Totodată, în cadrul discuțiilor confidențiale, unii condamnați au afirmat că nu au solicitat asigurarea securității și nu vor să fie menținuți în regim închis (art.206), însă nu sunt transferați pe motiv că nu sunt spații disponibile în blocurile, unde se deține masa generală a condamnaților. Acest fapt reprezintă o altă consecință negativă a suprapopulării, care necesită a fi remediată.

În cadrul vizitei, membrii Consiliu au observat că separarea condamnaților din sectorul nr.4 este realizată pe celule, în același coridor fiind plasați condamnați și la tip închis și la tip semiînchis, precum și delimitarea spațiilor între sectoarele de tip închis și

² https://drive.google.com/file/d/1Fr50_bgef8rN7s-nmztRDjN9c62RrGYx/view

³ Normele CPT <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=v&docid=4d78829d2>

semiînchis nu este clară, aceștia având acces comun pe teritoriul penitenciarului de la deșteptare până la stingere. În acest sens, **CpPT atrage atenția administrației penitenciarului la realizarea corectă a procedurilor de separare, astfel încât, diferite categorii de deținuți să fie plasate separat, ținându-se cont de motivele legale ale detenției lor și de necesitățile tratamentului lor⁴.**

Reforme, schimbări majore, provocări

Conform schemei de personal a Penitenciarului nr.3, la momentul vizitei, conform statelor de organizare instituția dispunea de 139 unități de personal (21 femei), dintre care 13% – vacante (10 unități agenți și 8 ofițeri). În mare parte, funcțiile vacante sunt cele ce implică personalul în relaționarea directă cu persoanele private de libertate, de la șeful serviciului medical, până la personalul responsabil de siguranța deținuților, dar și funcții cheie în asigurarea sarcinilor și obiectivelor de bază ale instituției (serviciul resurse umane, logistică, serviciul special, secretariat, etc).

Chiar dacă numărul de personal a fost mărit, comparativ cu datele ultimei vizite, Membrii Consiliului reiterează îngrijorarea cu privire la numărul insuficient de unități de personal în Penitenciarul nr. 3 Leova, atât celor ce sunt responsabili de siguranță și regim penitenciar, cât și personalului din alte servicii. Sarcinile și încărcătura obligațiilor funcționale ale angajaților este una ridicată, ceea ce are impact negativ atât asupra personalului, provocând stări de stres și epuizare profesională, cât și relațiilor dintre personal și deținuți, prin generare de conflicte sau atitudine negativă.

Un exemplu de epuizare profesională ar fi participarea în instanțele de judecată a personalului din serviciul juridic (1 persoană conform statelor de personal), care pe parcursul unei săptămâni a trebuit să reprezinte instituția în 57 ședințe de judecată, când de fapt are 48 ore de muncă pe săptămână.

Un alt exemplu de risc major pentru angajați ar fi numărul insuficient de personal responsabil de siguranță pe timp de noapte, deoarece în garda de noapte rămân câțiva angajați la un număr total de 382 condamnați.

Incidente majore

- Potrivit datelor oferite de către personal, pe parcursul semestrului I al anului 2022 au fost înregistrate: automutilări – 20 cazuri, 1 caz de tentativă de suicid, greva foamei – 27 cazuri, altercații – 8 cazuri.

A fost înregistrat un caz de atac asupra personalului.

Nu au fost înregistrate cazuri de suicid sau tulburări în masă.

⁴ Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) – regula nr.11; Regulile Penitenciare Europene (Recomandarea Rec (2006)2 – pnct.18.8;

Problemele/impedimentele care întâmpină reprezentanții Penitenciarului nr. 3 Leova:

- lipsesc oportunități reale de a încadra condamnații în câmpul muncii, deși cereri sunt foarte multe;
- dificultatea de a implica agenții economici în oferirea locurilor de muncă pentru condamnați, fie din cauza lipsei spațiilor special amenajate pe teritoriul penitenciarului, fie din cauza insuficienței personalului, care ar asigura escortarea și supravegherea condamnaților la muncă în afara penitenciarului;
- refuzul nejustificat al condamnaților de a presta munca după încheierea acordurilor cu agenții economici (acest fenomen descurajează agenții economici);
- insuficiența statelor de personal al Penitenciarului nr.3 Leova, motivarea slabă (inclusiv sub aspect financiar) în special a personalului medical;
- nu sunt respectate pe deplin regimul și condițiile de muncă a personalului angajat, care lucrează în ture a câte 24 ore;
- încărcătura de sarcini pe care le au specialiștii este foarte mare, ceea ce influențează atât calitatea, cât și cantitatea serviciilor acordate;
- suprapopularea și insuficiența spațiilor destinate pentru condamnații din sectoarele 2 și 3;
- insuficiența resurselor financiare pentru reparații capitale.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- ❖ Registru de evidență a cazurilor de aplicare a forței fizice;
- ❖ Registru de evidență a deținuților aflați la greva foamei, traumați, care s-au automutilat /provocat leziuni corporale;
- ❖ Registrul de evidență a informațiilor privind evenimentele negative sau cazurile excepționale;
- ❖ Registru evidenței eliberării și recepționării mijloacelor speciale;
- ❖ Registru evidență a perchezițiilor și controalelor tehnice;
- ❖ Registru de evidență ambulatoriu a deținuților;
- ❖ Registru primire-predare a serviciului;
- ❖ Registru evidență a controlului asupra calității hranei;
- ❖ Registru privind respectarea igienei personale a bucătarilor și bucătarilor auxiliari;
- ❖ Registrului de evidență a automutilărilor;
- ❖ Registru examinării medicale la intrarea și ieșirea din instituție;

- ❖ Registrul de evidență a persoanelor la greva foamei;

TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei, plângeri din partea deținuților referitor la abuzuri din partea angajaților instituției sau alți deținuți nu au parvenit. Este salutar faptul că alegerile de tortură sau rele tratamente din partea angajaților penitenciarului nu au fost constatate. Totuși, Membrii CpPT în continuare constată prezența relațiilor informale dintre condamnați, cauzate de fenomenul subculturii criminale, iar unii deținuți au expus nemulțumiri privind atitudinea gardienilor, personalului medical, prezența și favorizarea subculturii criminale.

În acest sens, membrii Consiliului au observat prezența fenomenului discriminării și subculturii criminale în momentul repartizării hranei deținuților (unii condamnați sunt deserviți la urmă, hrana se oferă într-un mod umilitor).

Totodată, Consiliul a observat și realizări pozitive ale administrației, care tinde să diminueze fenomenul nominalizat, încercând să implice toți condamnații, indiferent de categoria din care fac parte, să folosească spații comune cum ar fi terenul de fotbal, masa de tenis, accesul la bibliotecă (conform graficului accesul este asigurat și pentru condamnații ce se dețin conform art. 206 CE RM). În acest sens, **Consiliul încurajează personalul penitenciarului să excludă, în continuare, orice formă de tratament discriminatoriu față de persoanele private de libertate.**

Totodată, conform datelor înregistrate pentru anii 2021-2022 în penitenciar s-au redus cazurile de declarare a grevei foamei, cazurile de automutilări, tentative de suicid, aplicare a forței fizice și mijloacelor speciale, cazurilor de atac asupra angajaților, ceea ce denotă îmbunătățirea comunicării între personal și condamnați.

Din păcate, a crescut numărul înregistrării cazurilor de altercații între deținuți. În acest sens, CpPT îndeamnă conducerea Penitenciarului nr.3 Leova de a supraveghea, monitoriza și stopa orice acțiune ce ar putea fi raportată ca tortură, tratament inuman sau degradant, inclusiv acordul tacit („de a închide ochii”) atunci când văd acte de violență (de orice formă) între deținuți. CpPT consideră că este justificată poziția administrației, care susține că câțiva angajați fizic nu pot supraveghea continuu 380 condamnați, însă această situație nu poate servi drept scuză pentru expunerea condamnaților la tortură sau rele tratamente. În acest sens, atenționăm asupra obligativității personalului penitenciarului de a documenta și informa procuratura teritorială sau specializată despre orice caz, ce ar presupune că deținutul a fost supus unor astfel de fapte, conform prevederilor Ordinului nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale.

Problematika sancțiunilor disciplinare

Cu referire la problematica sancțiunilor disciplinare, Consiliul a observat aceleași practici de aplicare excesivă a sancțiunilor cu suspendarea dreptului la întreveneri. Pe parcursul primului semestru al anului 2022 au fost înregistrate 152 sancțiuni disciplinare aplicate condamnaților, conform datelor oferite de administrația instituției, număr în creștere cu 11% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent (dintre care 40% (61) sub formă de suspendarea dreptului la întreveneri de scurtă și lungă durată). Membrii Consiliului sunt îngrijorați de utilizarea excesivă ca măsură de sancționare limitarea contactului cu mediul extern (suspendarea întrevenerilor, suspendarea dreptului de a primi colete, etc). Numărul sancțiunilor de acest gen fiind în creștere cu 14%, problema fiind descrisă și în rapoartele precedente ale Consiliului de prevenire a torturii cu referire la vizitele în Penitenciarul nr.3 din anul 2017.

În acest sens, problematica aplicării sancțiunilor disciplinare sub formă de suspendarea dreptului la întreveneri a fost enunțată în rapoartele vizitelor CPT în R. Moldova, atât în 2018⁵, cât și în 2020⁶, care au atenționat autoritățile de a lua măsuri, inclusiv prin revizuirea legislației, astfel încât pedepsele disciplinare aplicate deținuților să nu conducă la interzicerea contactelor cu familia.

O altă sancțiune este izolarea disciplinară, care a fost aplicată în 21 cazuri (23 cazuri în 2021). Sancțiunea este cel mai des contestată în instanța de judecată, din motivul amânării executării acesteia pe perioada procedurii de contestare. **În anul 2022 se observă o micșorare a numărului de sancțiuni disciplinare contestate de către condamnați cu 25%.** Această schimbare poate reprezenta, la fel, o procedură mai eficientă de informare a deținuților despre drepturile și responsabilitățile pe care le au, ceea ce va îmbunătăți comunicarea între personal și condamnați.

Totodată, Consiliul a observat creșterea semnificativă a numărului de stimulări, pentru semestru I al anului 2022 fiind înregistrate 46 de stimulări, **cu 77% mai multe decât în perioada similară a anului 2021.** Însă, nici un condamnat nu a fost stimulat cu permisiunea de a avea întreveneri de lungă și scurtă durată suplimentară. Astfel de stimulări nu au fost înregistrate nici în anul 2021 (perioada similară), nici în anul 2022.

Conform Regulii 58 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)⁷, Punctului 24 din Regulile Penitenciare Europene⁸ și Standardelor CPT⁹, conducerea penitenciarului trebuie să faciliteze ca deținuții să mențină o legătură adecvată cu exteriorul, inclusiv, să

⁵ [16809022b9 \(coe.int\)](https://rm.coe.int/16809022b9)

⁶ <https://rm.coe.int/16809f8fa8>

⁷ https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

⁸ <https://rm.coe.int/16804c8d9a> . Vezi și Comentariile revizuite la Regulile Penitenciare Europene, mai 2018, <https://rm.coe.int/pc-cp-2018-1-e-rev-2-epr-2006-with-changes-and-commentary-22-may-2018/16808add21>

⁹ <https://www.coe.int/en/web/cpt/standards>

dezvolte relațiile cu familiile, cât mai normal posibil. Astfel ca, deținuții să aibă posibilitatea să comunice cu familiile lor și cu prietenii lor, la intervale regulate.

GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

Informații cu privire la drepturile condamnaților

Cu referire la informarea deținuților privind drepturile și procedurile interne, Consiliul a constatat că aceștia sunt informați despre drepturile și obligațiunile lor odată cu intrarea în penitenciar (extrase tipizate). Totodată, pe panourile informative sunt afișate foarte multe informații referitor la: regimul zilei, oferta de programe, mandatul CpPT, prevenirea/profilaxia Covid-19, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu, adrese a diverse instituții, legislația execuțional-penală, etc. Astfel de panouri informative sunt amplasate pe coridoarele instituției, și în zone în care circulă aceștia (blocul administrativ, unde se află specialiștii din domeniul de reintegrare, biblioteca). La fel, condamnații la solicitare primesc informații în conformitate cu termenii prevăzuți de legislație. Petițiile interne sunt recepționate zilnic de către șeful de sector și se transmit administrației.

În interiorul penitenciarului există două căsuțe poștale destinate pentru scrisori expediate de către condamnați, una din ele în blocul nou renovat și cealaltă amplasată astfel încât toți doritorii să aibă acces la aceasta. Pentru menținerea corespondenței în exteriorul penitenciarului, condamnații trebuie să dispună de bani pe contul de peculiu pentru a procura plicuri și timbre, iar lipsa banilor ar putea fi un impediment real în sesizarea eventualelor abuzuri sau cazuri de rele tratamente.

Conform datelor oferite de administrația penitenciarelor, în semestrul I a anului 2022, instituția a primit 379 petiții adresate administrației, dintre care de la deținuți 253 petiții, număr în scădere cu 66% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021 (699 petiții). În acest sens, Consiliul încurajează administrația penitenciarului să informeze condamnații despre procedurile de depunere a plângerilor și salută eforturile administrației penitenciare de îmbunătățire a interacțiunii între personal și condamnați.

Din păcate, Consiliul nu a identificat un mecanism clar/accesibil de depunere a unei plângeri/petiții și scrisori în afara Penitenciarului nr.3 Leova, în special mecanism care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în penitenciar sau în perioada transportării condamnaților.

De asemenea, pe teritoriul penitenciarului sunt amplasate telefoane publice în fiecare sector și la unitatea de gardă. Convorbirile telefonice sunt înregistrate, nefiind asigurată confidențialitatea lor.

Notificarea custodiei are loc prin intermediul telefoanelor publice. Condamnații nu au reclamat faptul că le-a fost îngrădit acest drept.

CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

Condiții materiale generale/igiена/alimentația

Condițiile materiale de detenție diferă, în mare parte, în funcție de sector și de regimul de detenție. După ultima vizită a Consiliului în anul 2017, Penitenciarul nr. 3 a renovat mai multe spații de detenție. În februarie 2020 a fost deschis un bloc renovat cu capacitatea de 126 locuri, cu celule pentru 2-4 persoane. Blocul este dotat cu sisteme de monitorizare video, sisteme moderne de control (buton pentru solicitare de ajutor), securitate anti-incendiară, dar și alte condiții, inclusiv ce țin de încăperile de lucru pentru personal. Celulele sunt dotate cu anexe sanitare separate, mobilier (paturile, scaunele sunt noi), lenjeria de pat (perne, saltele, cearșafuri, pături), iar în unele celule sunt deja uzate. Lumina de zi este accesibilă, iar cea artificială funcțională. Din păcate, membrii Consiliului au observat că în unele celule pereții sau podeaua a fost deteriorată de condamnați în semn de protest. Pentru blocul nr. 4 există spații de plimbare separate, dotate cu inventar sportiv. Acesta este unicul bloc/sector care e ajustat la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale.

CpPT a constatat îmbunătățirea condițiilor de detenție practic în toate sectoarele de trai, datorită compartimentării sectoarelor de tip "barac", astfel că, condamnații se dețin în celule de la 3 până la maxim 16 persoane. **Membrii Consiliului au vizitat celule ce au nevoie urgentă de dezinfectare fiind pline de ploșnițe, gândaci de bucătărie, insecte.** Unii condamnați au arătat membrilor CpPT multiplele urme de sânge ale insectelor ucise pe pereții celulelor sau gândaci/insecte vii prinse și păstrate în recipiente. Din cauza mușcăturilor lor, condamnații susțin că nu pot dormi noaptea, iar acest fapt poate fi perceput ca rele tratamente. **Chiar dacă administrația penitenciarului a prezentat actele ce confirmă realizarea deratizării și dezinsecției în întreaga instituție în luna iunie 2022, Consiliu recomandă a fi luate măsuri suplimentare pentru înlăturarea problemelor de acest gen.**

În unele celule din sectoarele nr. 2 și 3, condițiile sunt nesatisfăcătoare, reprezentate prin încăperi înguste, suprapopulate, cu acces limitat la lumina de zi, lipsa ventilației și a aerisirii corespunzătoare, temperatura înaltă, miros neplăcut, mobilier

învechit, lenjerie de pat uzată și plapume insalubre. În câteva celule, unele wc sunt în stare deplorabilă, astfel necesită reparate și înlocuite obiectele sanitare vechi.

Deținuții au acces la baie o dată în săptămână după un grafic stabilit de administrația penitenciarului. **Membrii Consiliului consideră că este mic numărul cabinelor de duș (8 cabine) pentru un număr de 382 condamnați, ce se dețin la moment în penitenciar.** La fel, nu este clar când au posibilitate să facă baie deținuții care au venit în penitenciar în următoarea zi după ziua în care este preconizată baia, ori aceștia ar trebui să aștepte 6 zile pentru a face baie.

În instituția penitenciară funcționează 2 spălătorii: o spălătorie pentru blocul nr.4 care are 2 mașini cu capacitatea de 5 kg și spălătoria centrală unde sunt instalate 3 mașini de spălat, cu capacitatea de 25, 18 și 5 kg, precum și spații de uscare a hainelor pentru fiecare secție. Spălătoriile funcționează conform unui grafic aprobat de administrația instituției, fiind angajați 2 condamnați la funcțiile de „operator la mașini de spălat” din rândurile funcțiilor alocate pentru deservirea gospodărească a penitenciarului.

Administrația penitenciarului susține că furnizează setul de produse igienice o dată în lună: hârtie igienică, periuță și pastă de dinți, săpun de față și săpun de rufe. Deținuții confirmă primirea produselor igienice, dar susțin că cantitatea unor produse este mică și nu este îndeajuns până la finele lunii.

Consiliul recomandă revizuirea setului de produse igienice și includerea și altor produse necesare, precum și revizuirea cantității oferite lunar.

În unele celule au fost schimbate geamurile în toamna anului 2021, dar până în prezent nu au fost efectuate lucrările de finisare a pereților.

Accesul la lumina naturală este asigurat prin geamurile din celulă. Accesul la lumina artificială era asigurată de becuri electrice din interiorul celulei. Există câteva celule unde lumina naturală practic nu pătrunde.

Accesul la aerisirea naturală este satisfăcător, circulația aerului din încăpere era asigurată prin geamuri. Aerisire artificială nu este.

Condamnații se pot deplasa ușor, pe parcursul zilei, la mai multe spații din interiorul penitenciarului și au acces la serviciul medical, blocul administrativ în care se realizează activități de reintegrare socială, bibliotecă, biserică, etc.

Alimentația deținuților

În Penitenciarul nr.3-Leova funcționează blocul alimentar (autorizația sanitară primită din 22.10.2017), unde este preparată hrana, care ulterior este distribuită deținuților (în celule pentru Blocul nr.4) și cantină. Blocul alimentar este amplasat în clădirea Sectorului nr.1 și include spații de preparare a bucatelor, depozite pentru produse, prelucrare și spălare a veselei. Hrana este pregătită la 2 cazane electrice și o tigaie electrică. Prepararea hranei este asigurată de către doi bucătari și șase bucătari-auxiliari. A fost prezentat meniul instalat în bucătărie, cu tabelul de repartizare a

produselor alimentare (per grame) săptămânal, lista persoanelor ce necesită hrană suplimentară. Probele pentru meniu nu aveau înregistrate orele de preparare. Membrii Consiliului au observat muște și gândaci de bucătărie în una din încăperi, prize dezbârnate (demonstate), precum și hainele bucătarilor erau murdare. La geamurile din bucătărie atârnavă perdele ceea ce contravine regulilor sanitar igienice.

Din discuții cu condamnații, aceștia, nu întotdeauna, sunt mulțumiți de calitatea și gustul alimentației preparate în blocul alimentar al instituției. Din cauza acestui fapt, deținuții au expus nemulțumiri vis-a-vis de restricționarea coletelor cu anumite produse alimentare (cartofi, fructe, zahăr).

Consiliul recomandă administrației penitenciarului să ia măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor, în care se prepară hrana, calității preparării hranei și implicarea personalului calificat în acest scop, prin instruirea specializată în bucătărie a condamnaților care sunt implicați în prepararea hranei.

REGIM ȘI ACTIVITĂȚI

În penitenciar activează o biserică, biblioteca, se desfășoară procesul de instruire vocațional-tehnică organizat de Școala Profesională Leova, sunt realizate programe educative și psiho-sociale, activități sportive (teren de fotbal în curtea instituției) și ocupaționale.

Deținuții au posibilitatea să fie instruiți la 2 specialități: "electrosudor, sudare manuală" - 12 persoane condamnate au absolvit în 2022 și specialitatea "plăcători cu plăci" 19 persoane au absolvit în 2022 (9% din numărul condamnaților ce se dețin în instituție).

Consiliul salută implicarea persoanelor condamnate în procesul de instruire vocațională și recomandă diversificarea specialităților în dependență de nevoile și abilitățile condamnaților, precum și cerințelor de pe piața muncii.

Biblioteca este utilată cu mobilier nou, tehnică de calcul, panouri informative. La data vizitei fondul de carte a bibliotecii constituia 2988 cărți (literatură juridică - 273, lit. artistică - 2075, literat. religioasă - 310), precum și ediții periodice 12 ziare și reviste atât în limba română cât și în limba rusă. Pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate 1092 vizite în bibliotecă (170 condamnați unici care frecventează biblioteca).

Programele educative și cele de asistență psiho-socială sunt realizate în baza ofertei de programe aprobate de ANP, în dependență de nevoile identificate și planurile individuale de executare a pedepsei. Cu toate acestea la momentul vizitei marea majoritate a condamnaților nu erau implicați în activități de reintegrare. Din discuțiile cu

condamnații aceștia au menționat faptul că participă la diverse programe, însă acestea sunt de scurtă durată, iar ei ar dori să aibă o ocupație permanentă, un loc de muncă.

Lipsa activităților ocupaționale influențează negativ asupra climatului în instituție, precum și sănătății mintale a condamnaților. În acest sens, **Consiliul îndeamnă administrația penitenciarului să creeze oportunități pentru a implica condamnații atât în activități educative, cât și la munci, fie ele remunerate sau neremunerate.** Totodată, Consiliul încurajează administrația penitenciarului de a depune maximum efort (pentru diversificarea programelor psiho-educative/ocupaționale), astfel ca, să fie maximum posibilă aplicarea Regulei 4 Nelson Mandela privind prevenirea recidivei și utilizarea termenului de detenție, pentru a asigura reintegrarea unor astfel de persoane în societate după eliberare, astfel încât aceștia să poată duce un mod de viață independent și să respecte legea.

Există un șir de activități sportive la care pot participa deținuții, în dependență de interesele acestora. **Consiliul salută faptul că administrația penitenciarului implică toate categoriile de condamnați în astfel de activități și că toți condamnații au acces la terenul de fotbal din curtea instituției.**

Consiliul salută și faptul că marea majoritate a condamnaților (cu excepția celor aflați în regim de securitate/închis) au acces liber și neîngrădit pe tot teritoriul penitenciarului, astfel se pot plimba și afla la aer liber de dimineața până seara.

Contactul cu lumea exterioară

Pentru petrecerea întrevederilor Penitenciarul nr. 3-Leova dispune de: 5 camere pentru întrevederi de lungă durată și 2 camere pentru întrevederi de scurtă durată. Camerele pentru întrevederi de lungă durată sunt dotate de obicei, din sursele condamnaților. La momentul vizitei, în penitenciar, de dreptul la întrevederi de lungă durată beneficia un condamnat.

Administrația penitenciarului susține că, dreptul deținuților de a primi și expedia corespondență nu este îngrădit. În acest sens, sunt disponibile cutii poștale, iar la cerere deținuții primesc rechizitele necesare pentru expedierea corespondenței.

Deținuții au confirmat că pot primi și expedia corespondența din cont propriu și foarte rar se eliberează rechizite de către instituție.

Accesul la avocat, la fel, nu este îngrădit și pentru convorbiri în condiții de confidențialitate se utilizează încăperile destinate întrevederilor de scurtă durată.

Statele serviciului medical al Penitenciarului nr. 3 Leova sunt constituite din: șef serviciul medical-funcția vacantă, 4 asistenți medicali atestați, medic terapeut la funcția de 0,5; medic stomatolog la funcția de 0,5, și un asistent medical farmacist civil, la funcția de 0,5.

La momentul vizitei, în serviciul medical era prezent doar un felcer, care acordă asistență medicală în limita competențelor deținute. Lipsa personalului medical calificat a fost sesizată și în discuțiile cu condamnații, care s-au plâns pe imposibilitatea de a administra anumite tratamente, de a fi monitorizată starea lor de sănătate, iar unii din ei nu au putut explica ce fel de pastile li se administrează. Deținuții invocă termenul îndelungat de transfer în caz de necesitate către spitalul penitenciar, care în cazul lipsei personalului medical este necesar.

Per general, Consiliului i-a fost creată impresia că personalul medical are o funcție de verificare a stării sanitar-igienice din penitenciar și verificare a calității preparării hranei, dar mai puțin de asigurare a asistenței medicale persoanelor condamnate.

La data 19.04.2021 de Secția Medicală al Penitenciarului nr.3 a primit Certificatul de Acreditare cu termen de valabilitate pe 5 ani.

Serviciul medical nu deține un regulament de organizare și funcționare, astfel că, nu este o claritate în privința modului de acordare a asistenței medicale deținuților. Nu a fost prezentat un orar de serviciu și modalitatea de acces a deținuților la serviciile medicale.

În anul 2021, au fost înregistrate două cazuri de deces parvenite unul prin suicid (strangulare) și un caz în urma declarării grevei foamei. În anul 2022, până la momentul vizitei, cazuri de deces nu au fost înregistrate.

În primul semestru al anului 2022 au fost escortați pentru consultații/investigații medicale în instituțiile medico-sanitare publice 26 persoane și trei persoane au fost internate, o tendință în scădere comparativ cu anul 2021 (33 persoane escortate).

Pe parcursul I trimestru al anului 2022 au fost înregistrate 3 cazuri de automutilări și o tentativă de suicid din motiv că nu au fost de acord cu calitatea serviciilor medicale acordate.

Condamnații sosiți în penitenciar, sunt examinați de asistentul medical de gardă. Conform datelor **Registrului examinării medicale la intrarea și ieșirea din instituție** pe parcursul anului 2022 din 204 persoane examinate la intrare 3 au fost depistate cu leziuni corporale. Din discuțiile cu personalul medical se creează impresia că prevederile Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, **nu sunt cunoscute.**

În acest sens, Consiliul recomandă instruirea continuă a personalului medical în privința documentării leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură, în special despre prevederile Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii

Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant și ale Protocolului de la Istanbul.

În instituție derulează programele de reducere a riscului (schimb de seringi) și farmacoterapia cu metadonă. În programul de substituție cu metadonă sunt incluși numai 2 condamnați.

Din numărul total de automutilări pentru primul semestru 2022, analizând motivele săvârșirii acțiunilor de automutilare, condamnații purced la astfel de acțiuni, în cele mai dese cazuri, pentru că: nu sunt de acord cu rația alimentară distribuită în penitenciar, nu sunt de acord cu calitatea serviciilor medicale, nu sunt de acord cu percheziția făcută în celulă sau condițiile de detenție din penitenciarul nr.3. Lipsa calității serviciilor medicale a fost motiv pentru care un condamnat a săvârșit o tentativă de suicid.

Consiliu îndeamnă administrația penitenciarului și conducerea ANP să analizeze motivele actelor de autoagresiune, declarării grevei foamei sau acțiuni de violență, pentru a identifica sursele acestora, precum și nevoia de a îmbunătăți anumite servicii oferite condamnaților.

În cadrul serviciului medical lipsește trusa antișoc, ceea ce pune în pericol viața deținuților. La necesitatea acordării asistenței medicale de urgență, Penitenciarul nr.3 solicită serviciul 112.

Conform statisticii, în 2022 au fost realizate 26 escortări la instituțiile medicale.

Actualmente, oferirea asistenței medicale deținuților se limitează la cea prespitalicească.

Au fost imunizați cu scheme completa împotriva la COVID19 290 condamnați și numai 36 angajați.

Cartelele sanitare a deținuților angajați în câmpul muncii nu sunt completate corespunzător cerințelor. În cartelele medicale lipsește interpretarea rezultatelor investigațiilor de laborator și rezultatele tratamentelor prescrise.

În cadrul penitenciarului lipsește un serviciu de acordare a suportului psihologic deținuților care întâmpină dificultăți de adaptare, situații de criză sau posttraumatice, astfel, se pune în pericol sănătatea mintală a deținuților și facilitarea de a recurge la gesturi disperate.

PERSOANE CU DIZABILITĂȚI

La momentul vizitei în instituție se dețineau 14 persoane cu dizabilități, dintre care: 3 deținuți cu dizabilitate accentuată, 9 deținuți cu dizabilitate medie și 2 deținuți cu dizabilitate severă.

Penitenciarul are spații adaptate pentru persoanele cu nevoi speciale doar în Blocul nr.4, care de fapt este destinat unor categorii distincte de condamnați.

Conform datelor oferite de administrația instituției există o unitate de asistent personal din cadrul detașamentului de deservire gospodărească, pentru asistarea deținuților cu dizabilități din penitenciar.

Spațiile de detenție, încăperile sanitare, băile, precum și căile de acces pe teritoriul penitenciarului, precum și accesul la spațiile unde sunt amplasate biblioteca din penitenciar nu sunt adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități,

ALTE CATEGORII: Condamnații izolați în baza art.206

La izolare pe motiv de securitate în baza art.206 Cod de Executare se află 14 condamnați (3,6% din numărul total), toți fiind în conflict cu condamnații din penitenciar. Aceștia se dețin în Blocul nr.4, renovat în 2020 și au condiții de trai satisfăcătoare. Din discuțiile cu condamnații, își doresc să li se ofere mai mult timp de plimbare în aer liber, dat fiind faptul că au aceleași drepturi ca și ceilalți condamnați.

Consiliul îndeamnă administrația penitenciarului să asigure în egală măsură, tuturor deținuților acces la activități ocupaționale, plimbări, comunicare cu familia, muncă, astfel încât să se bucure de toate facilitățile/drepturile ca și masa generală a deținuților.

STATUTUL IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRILOR CpPT

Consiliul în urma analizei recomandărilor formulate în cadrul vizitei din anul 2017 a identificat 14 recomandări care urmează a fi menținute (74%), 2 recomandări realizate (10%) și 2 parțial realizate (10%) (o recomandare nu a fost verificată).

	Constatările CpPT 2017	Starea de fapt în 2022
1	De a elabora de comun cu ANP un Plan instituțional de redresare a tuturor aspectelor de detenție în baza recomandărilor expuse, inclusiv prin fortificarea măsurilor administrative și resurselor umane, cu prezentarea lui către Consiliu	<u>Recomandarea se mentine</u> Personalul nu au putut prezenta un Plan de implementare a recomandărilor anterioare deși unele recomandări anterioare au fost implementate.

2	De a prezenta informație analitică privitor la termenii medii de examinare a petițiilor parvenite în ANP, inclusiv de la organele ierarhic superioare, precum și a cazurilor de nerespectare a termenelor de examinare a petițiilor cu întreprinderea măsurilor de rigoare.	Menținută
3	De a prezenta Consiliului informație privitor la vizitele de monitorizare și inspectările realizate în Penitenciarul nr.3 Leova pe parcursul ultimilor 3 ani de către serviciile și direcțiile de resort ale Departamentului Instituțiilor Penitenciare, inclusiv constatările/ recomandările emise și gradul lor de executare.	Menținută
4	De a majora statele personalului (inclusiv medical) și asigura completarea funcțiilor vacante în scopul realizării conforme a sarcinilor prevăzute de legislația națională și recomandările internaționale și pentru a evita situații de supraîncărcare și de risc pentru personal (munca nocturna peste doi; un singur colaborator în timpul nopții etc.).	Menținută
5	De a întreprinde măsuri de reamenajare conformă a spațiile comune de deținere a persoanelor în penitenciar cu respectarea standardului de cel puțin 4 m.p. Revizuirea, în consecință, a capacității reale a instituțiilor penitenciare.	Realizată parțial A fost dat în exploatare noul bloc cu capacitate 120 locuri; au fost compartimentate sectoarele de tip "barac";
6	De a îmbunătăți activitatea bibliotecii din cadrul instituției penitenciare prin asigurarea cu literatură actualizată juridică, artistică și religioasă, care contribuie la ridicarea nivelului de cunoștințe juridice, la dezvoltarea intelectuală și cultural-artistică a deținuților.	Realizat
7	De a asigura panourilor informative cu informație și date de contact ale organelor ierarhic superioare, precum și mecanismul de acțiune în caz de încălcare a termenilor de parvenire a	Menținută

	răspunsurilor la petițiile trimise.	
8	De a asigura reparația serviciului medical cu amenajarea izolatorului de carantină medicală, depozitului pentru consumabilele proiectului de reducere a riscului și sălii pentru tratament ambulatoriu.	Parțial realizată
9	De a realiza casarea echipamentului nefuncțional (radiologic) și funcționalitatea echipamentului stomatologic (compresor, fotoliu).	Nu a fost verificat
10	De a asigura regimul sanitaro-igienic, siguranța procedurilor medicale și managementul deșeurilor generate de activitatea medicală conform legislației în vigoare.	Menținută
11	De a asigura deținuții cu medicamente în cantitate suficientă conform spectrului maladiilor constatate și în corespundere cu Protocoalele și ghidurile naționale cu evitarea procurărilor din cont propriu a medicamentelor și consumabilelor.	Menținută
12	Continuarea bunei practici de conlucrare cu instituțiile medicale din cadrul Ministerului Sănătății în vederea acordării asistenței medicale deținuților.	Menținută
13	De a realiza instruirea personalului penitenciar, inclusiv medical în documentarea leziunilor traumatiche conform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.	Menținută
14	De a asigura alimentarea deținuților și funcționalitatea cantinei în strictă corespundere cu prevederile Ordinului MJ nr. 512 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea alimentației	Menținută

	deținuților în penitenciare.	
15	De a intensifica eforturilor în prevenirea cazurilor de violență și intimidare dintre deținuți.	Menținută
16	De a asigura accesul regulat la spații pentru plimbări amenajate deținuților din sectoarele de carantină.	Realizat
17	De a asigura dreptului pentru persoanele cu dizabilități de a depune petiții și reclamații.	Menținută
18	De a asigura ca secretul și confidențialitatea corespondenței deținuților să fie respectate pe deplin.	Menținută
19	De a asigura deținuții cu plapume și lenjerie de pat în conformitate cu standardele prevăzute de normele în vigoare.	Menținută

XII. Constatări la momentul vizitei:

1. CpPT constată lipsa unui Plan de implementare a recomandărilor a CpPT urmare a vizitelor din 2017.
2. CpPT constată problema suprapopulării în trei sectoare ale penitenciarului, aceasta influențând negativ asupra tuturor celorlalte aspecte ale detenției și asupra climatului general din cadrul instituției.
3. CpPT constată superficialitatea procedurii de separare a condamnaților, contrar standardelor internaționale și prevederilor legislației naționale.
4. CpPT constată deținerea contrar termenilor legali a condamnaților în celule de carantină.
5. CpPT constată necesitatea îmbunătățirii calității pregătirii hranei, cu implicarea unui personal calificat.
6. CpPT constată înrăutățirea situației deținuților ce au sancțiuni disciplinare sub formă de suspendarea dreptului la întrevederi de lungă și scurtă durată,

- continuând practica excesivă de sancționare a deținuților prin lipsirea dreptului la întrevvedere cu rudele.
7. CpPT constată problema asigurării cu personal medical și organizării serviciilor, ceea ce limitează accesul la servicii medicale a condamnaților a garanțiilor de sănătate.
 8. CpPT constată deficiențe în documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane și degradante.
 9. CpPT constată insuficiența produselor igienice care sunt oferite doar o dată pe lună (ex. săpunul) și lipsa unor produse (ex. șampon).
 10. CpPT a constatat îmbunătățirea condițiilor de detenție în unele sectoarele de trai, datorită compartimentării sectoarelor de tip "barac", însă unele celule au nevoie de dezinfectare fiind pline de ploșnițe, gândaci de bucătărie, insecte. Condițiile de detenție în general sunt nesatisfăcătoare, cu excepția celulelor din blocul nr.4 care este renovat recent și celulele pe care condamnații le-au reparat din surse proprii.
 11. CpPT apreciază eforturile administrației în vederea îmbunătățirii activității bibliotecii penitenciarului.
 12. CpPT apreciază eforturile instituției penitenciare pentru implicarea tuturor condamnaților în activități și accesul tuturor categoriilor de condamnați la terenul de fotbal.
 13. CpPT consideră că numărul cabinelor de duș este insuficient pentru numărul total de 382 condamnați.
 14. CpPT constată necesitatea instruirii personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și prevederile Protocolului de la Istanbul.
 15. CpPT constată lipsa unor celulele accesibile persoanelor cu dizabilități locomotorii, nefiind adaptate la necesitățile acestora spațiile locative, băile, veceurile . La fel există foarte multe bariere, care îngreșesc deplasarea deținuților cu dizabilități pe spațiile de deplasare din penitenciar, cum ar fi existența scărilor către curțile de plimbare și cabinetele medicale. Un exemplu de accesibilitate a spațiilor din penitenciar este Blocul nr.4 renovat în anul 2020.
 16. CpPT constată deficiențe în asigurarea condițiilor minime de trai, multe din celule necesitând reparații, unele wc-uri din sectoarele nr.2 și nr.3 fiind în stare deplorabilă.
 17. CpPT constată insuficiența de personal și încărcătura excesiv de mare cu sarcini de serviciu pentru majoritatea personalului instituției, ce influențează negativ calitatea și cantitatea serviciilor realizate.
 18. CpPT constată influența subculturii criminale prin condiții mai bune de trai, acces la bucătării amenajate în celule.

19. CpPT constată lipsa serviciului psihologic și garantarea accesului la servicii psihologice și de consiliere a deținuților pentru depășirea situațiilor de criză și posttraumatice.
20. CpPT constată insuficiența de activități ocupaționale și lipsa motivării deținuților pentru angrenarea în activități de muncă.

XIII. Recomandări actualizate:

A. Ministerul Justiției

1. Revizuirea legislației, astfel încât sancțiunile disciplinare aplicate deținuților să nu conducă la interzicerea contactelor cu familia pe perioade excesiv de lungi.
2. Îmbunătățirea legislației, în vederea motivării agenților economici pentru a crea locuri de muncă în cadrul instituțiilor penitenciare.
3. Majorarea statelor de personal (inclusiv medical) și elaborarea unui set de facilități ce vor motiva candidații și asigura completarea funcțiilor vacante, în scopul realizării conforme a sarcinilor prevăzute de legislația națională și recomandările internaționale și pentru a evita situații de supraîncărcare și de risc pentru personal (*recomandare menținută*).

B. Administrația Națională a Penitenciarelor:

4. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr. 3 - Leova a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
5. Întreprinderea măsurilor ce vor soluționa problema suprapopulării și respectarea standardului de cel puțin 4 m.p în spațiile locative pentru deținuți, conform prevederilor naționale, cât și actelor internaționale, recomandărilor Comitetului European Pentru prevenirea Torturii.
6. Realizarea corectă a procedurilor de separare, astfel încât diferite categorii de deținuți să fie plasate separat, ținându-se cont de motivele legale ale detenției lor și de necesitățile tratamentului lor, în termenii prevăzuți de legislație.
7. Îmbunătățirea calității asistenței medicale și completării documentației medicale conform cerințelor.
8. Modificarea prevederilor Regulamentului privind modul și condițiile de aplicare a sancțiunilor disciplinare, a măsurilor de stimulare și de ținere la evidență în cadrul procedurii disciplinare, aprobat prin ordinul ANP nr.551 din 21.12.2020, ce

descriu modul de executare a sancțiunii disciplinare cu suspendarea dreptului la întrevederi de lungă și scurtă durată.

9. Revizuirea practicilor de sancționare prin privarea dreptului la întrevedere cu familia.
10. Revizuirea setului de produse igienice și includerea și altor produse necesare (șampon, prosop, spumă de ras), precum și revizuirea cantității oferite lunar.
11. Instruirea continuă a personalului medical și nonmedical în domeniul documentării leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
12. Studiarea motivelor actelor de autoagresiune, declarării grevei foamei sau acțiuni de violență, pentru a identifica sursele acestora, precum și nevoia de a îmbunătăți anumite servicii oferite condamnaților.
13. Îmbunătățirea legislației, în vederea motivării agenților economici pentru a crea locuri de muncă în cadrul instituțiilor penitenciare și oferirea oportunităților de încadrare în câmpul muncii a condamnaților.
14. Colaborarea cu Ministerul Educației în vederea diversificării programelor de orientare vocațional-tehnică în dependență de nevoile și abilitățile condamnaților, precum și cerințelor de pe piața muncii.
15. Majorarea statelor de personal (inclusiv medical) și elaborarea unui set de facilități ce vor motiva candidații și asigura completarea funcțiilor vacante, în scopul realizării conforme a sarcinilor prevăzute de legislația națională și recomandările internaționale și pentru a evita situații de supraîncărcare și de risc pentru personal (*recomandare menținută*).

C. Penitenciarului nr. 3 Leova

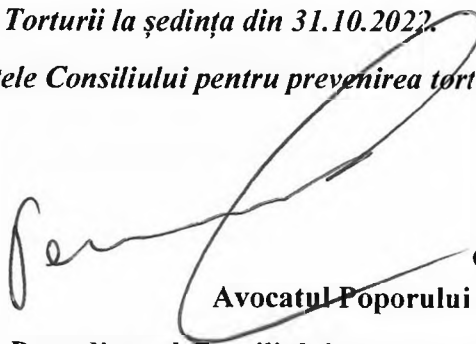
16. Realizarea corectă a procedurilor de separare, astfel încât diferite categorii de deținuți să fie plasate separat, ținându-se cont de motivele legale ale detenției lor și de necesitățile tratamentului lor, în termenii prevăzuți de legislație.
17. Îmbunătățirea condițiilor în care se prepară hrana, calității preparării hranei și implicarea personalului calificat în acest scop, prin instruirea specializată în bucătări a condamnaților care sunt implicați în prepararea hranei.
18. Îmbunătățirea stării sanitaro-igienice în sectoarele 1, 2, 3.
19. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților;
20. Instruirea personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant.

21. Studiarea motivelor actelor de autoagresiune, declarării grevei foamei sau acțiuni de violență, pentru a identifica sursele acestora, precum și nevoia de a îmbunătăți anumite servicii oferite condamnaților.
22. Asigurarea intimității și confidențialității discuțiilor telefonice purtate de persoanele deținute.
23. Adaptarea infrastructurii în sectoarele nr.1,2,3 la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale.
24. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
25. Implementarea Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate în 2022 cu includerea informației despre realizare în Raportul anual de activitate a instituției.
26. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare și asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.
27. Instituirea serviciului de asistență psihologică și garantarea dreptului la asistență psihologică și sănătate mintală.
28. Implicarea persoanelor condamnate în procesul de instruire vocațională și diversificarea specialităților în dependență de nevoile și abilitățile condamnaților, precum și cerințelor de pe piața muncii.
29. Implicarea condamnaților atât în activități educative, cât și la munci, fie ele remunerate sau neremunerate.
30. Îmbunătățirea condițiilor de detenție și crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 31.10.2022.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

Cezlav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii